

กพด.รับที่ ๘
รับที่ ๖ ค.ค. ๖
เวลา ๑๕.๓๐ น.

สคค. (eMail)

ส่ง : กพด.

รับที่ : ๘๘๓๘๖/๖๗

5 ล.ค. 2567 เวลา 16.20 น.

ที่ สม ๐๙๐๔/๕๖

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๖ - ๗
ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๑) สิงหาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ข้อเสนอแนะมาตรการในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่มีโทษประหารชีวิตเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน
กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาข้อเสนอแนะ ที่ ๑๐/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

ด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับวิธีการประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญาทหาร จึงเห็นสมควรศึกษากฎหมายไทยที่มีโทษประหารชีวิตและกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน โดยมีความเป็นมา ข้อเสนอแนะ และข้อพิจารณา ดังนี้

๑. ความเป็นมา

๑.๑ กสม. ได้รับเรื่องร้องเรียนว่า ประมวลกฎหมายอาญาทหาร มาตรา ๖ ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดต้องคำพิพากษาศาลทหารให้ลงอาชญาประหารชีวิต ท่านให้เอาไปยิงเสียให้ตาย” ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ วรรคสี่ จึงขอให้เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ

๑.๒ เมื่อปี ๒๕๕๘ กสม. เคยมีข้อเสนอแนะเรื่องโทษประหารชีวิตต่อคณะรัฐมนตรี^๑ กล่าวคือ ควรยกเลิกโทษประหารชีวิตอย่างมีขั้นตอนเพื่อให้เกิดความพร้อมและยอมรับของสังคม โดยแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาที่มีโทษประหารชีวิตโดยเฉพาะฐานความผิดที่ผู้กระทำไม่ได้มุ่งประสงค์ต่อชีวิตหรือไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ไม่กำหนดโทษประหารชีวิตในกฎหมายที่ตราขึ้นใหม่ แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่มีโทษประหารชีวิตสถานเดียวเพื่อให้ศาลใช้ดุลพินิจกำหนดโทษได้กว้างขึ้น และควรยกเลิกโทษประหารชีวิตทุกฐานความผิดเมื่อสังคมมีความเข้าใจและความพร้อม

๑.๓ กสม. ไม่มีหน้าที่และอำนาจในการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ จึงมีมติให้จัดทำข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอีกครั้ง เพื่อพิจารณาตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

๑.๔ กสม. ได้พิจารณาข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย หลักสิทธิมนุษยชน เอกสารวิชาการ และความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ หน่วยงานของรัฐ และองค์กรที่เกี่ยวข้องแล้ว มีความเห็น ดังนี้

/๑) โทษประหาร...

^๑ รายงานผลการพิจารณาของ กสม. ที่ ๑๒๙/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๘ เรื่อง ข้อเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับโทษประหารชีวิตและหลักสิทธิมนุษยชน.

๑) โทษประหารชีวิตไม่สามารถทำให้ผู้กระทำความผิดกลับตัวมาอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม และไม่สามารถแก้ไขผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่อาจมีความผิดพลาดได้ อีกทั้งการที่ประมวลกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายอาญาทหารกำหนดวิธีการประหารชีวิตไว้แตกต่างกัน อาจเป็นการเลือกปฏิบัติ ด้วยเหตุแห่งสถานะของบุคคล ซึ่งต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๗ และไม่สอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR) ข้อ ๒๖ เพราะแม้สถานะอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่แตกต่างกัน แต่ไม่ใช่สาระสำคัญที่จะนำวิธีประหารชีวิตมาใช้ให้แตกต่างกัน

๒) การประหารชีวิตไม่ว่าด้วยวิธีใดย่อมเป็นการพรากชีวิตของบุคคล ซึ่งสิทธิในชีวิต เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่สำคัญที่สุดซึ่งไม่อาจพรากไปได้ และยังเป็นภาระกระทำที่ทารุณโหดร้าย ไร้มนุษยธรรม และละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ จึงไม่สอดคล้องกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ ๓ และข้อ ๕ และ ICCPR ข้อ ๖ และข้อ ๗ รวมทั้งอาจขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔ และมาตรา ๒๘

๓) ไม่ควรกำหนดโทษประหารชีวิตไว้ในกฎหมายที่ตราขึ้นใหม่ ควรทบทวนและแก้ไขกฎหมายเพื่อยกเลิกโทษประหารชีวิตที่เหลือทั้งหมด และควรสนับสนุนข้อมติการพักใช้โทษประหารชีวิต และเข้าเป็นภาคีพิธีสารเลือกรับ ฉบับที่ ๒ ของ ICCPR โดยต้องกำหนดระยะเวลาดำเนินการที่แน่นอน

๔) ควรแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่มีโทษประหารชีวิตสถานเดียว เพื่อให้ศาลเลือกใช้มาตรการทางเลือกอื่นแทนการลงโทษประหารชีวิตให้เหมาะสมกับการกระทำความผิดแต่ละกรณีและผู้กระทำความผิดแต่ละราย โดยอาจพิจารณากำหนดกลไกที่เป็นหลักประกันความปลอดภัยของสังคมไปพร้อมกันด้วย

๕) โดยที่ปัจจุบันยังไม่มีแผนแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่มีโทษประหารชีวิตในความผิดที่ไม่เข้าข่ายเป็นคดีอุกฉกรรจ์ที่สุดอย่างชัดเจน จึงควรทบทวนกฎหมายทั้งหมดที่มีโทษประหารชีวิตในความผิดที่มีลักษณะดังกล่าวและยกเลิกโทษประหารชีวิต เพื่อให้เป็นไปตาม ICCPR ข้อ ๖ วรรค ๒ ซึ่งจะต้องตีความ “อาชญากรรมที่ร้ายแรงที่สุด” อย่างเคร่งครัดและเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการฆ่าโดยเจตนาเท่านั้น

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ประกอบมาตรา ๔๒ บัญญัติให้ กสม. มีหน้าที่และอำนาจเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน ต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรคสอง

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เห็นสมควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาและมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะของ กสม. ให้มีผลในทางปฏิบัติโดยเร็ว

/๔. ข้อเสนอแนะ...

๔. ข้อเสนอแนะ

กสม. เห็นควรมีข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อมอบหมายให้กระทรวงยุติธรรม กระทรวงกลาโหม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังนี้

๔.๑ การดำเนินการระยะสั้น

๔.๑.๑ ต้องไม่กำหนดโทษประหารชีวิตไว้ในกฎหมายที่ตราขึ้นใหม่

๔.๑.๒ ให้คณะรัฐมนตรี กระทรวงยุติธรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ออกกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่มีโทษประหารชีวิตสถานเดียวในกฎหมายฉบับต่าง ๆ รวมไว้ในกฎหมายฉบับเดียวกัน ทำนองเดียวกับพระราชบัญญัติยกเลิกกฎหมายบางฉบับที่หมดความจำเป็นหรือซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น พ.ศ. ๒๕๖๕ เพื่อให้ศาลสามารถใช้มาตรการทางเลือกอื่นแทนการลงโทษประหารชีวิต เพื่อกำหนดโทษให้เหมาะสมกับพฤติการณ์การกระทำความผิดและพฤติการณ์ส่วนตัวของผู้กระทำความผิดแต่ละราย โดยอาจนำข้อเสนอการใช้มาตรการทางเลือกแทนการใช้โทษประหารชีวิตขององค์กรปฏิรูปการลงโทษสากลมาพิจารณาเพื่อกำหนดทางเลือกในการลงโทษ และจะต้องมีกลไกที่เป็นหลักประกันความปลอดภัยให้แก่สังคมด้วย โดยควรดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในปี ๒๕๖๘ เพื่อให้สอดคล้องกับกรอบระยะเวลาของแผนปฏิบัติการตามข้อเสนอแนะที่ไทยตอบรับและคำมั่นโดยสมัครใจภายใต้กลไกการจัดทำรายงานทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศเสนอต่อคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (Universal Periodic Review: UPR) รอบที่ ๓

๔.๑.๓ ให้คณะรัฐมนตรี กระทรวงยุติธรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ออกกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่มีโทษประหารชีวิตในความผิดที่ไม่เข้าข่ายเป็นคดีอุกฉกรรจ์ที่สุด เช่น คดียาเสพติด และคดีทุจริต เป็นต้น รวมไว้ในกฎหมายฉบับเดียวกัน ทำนองเดียวกับพระราชบัญญัติยกเลิกกฎหมายบางฉบับที่หมดความจำเป็นหรือซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น พ.ศ. ๒๕๖๕ เพื่อยกเลิกโทษประหารชีวิตในความผิดที่ไม่เป็นคดีอุกฉกรรจ์ที่สุดภายในปี ๒๕๗๐ ตามกรอบระยะเวลาในแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

๔.๑.๔ ให้คณะรัฐมนตรี กระทรวงยุติธรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สร้างความรู้ ความเข้าใจและผลกระทบเกี่ยวกับโทษประหารชีวิตให้กับประชาชนและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ตามกรอบระยะเวลาของแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อคุ้มครองสิทธิในชีวิตและร่างกายและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลทุกคน

๔.๒ การดำเนินการระยะยาว

๔.๒.๑ ให้คณะรัฐมนตรี กระทรวงยุติธรรม กระทรวงกลาโหม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทบทวนและแก้ไขกฎหมายเพื่อยกเลิกโทษประหารชีวิตที่เหลือทั้งหมด

๔.๒.๒ ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบการสนับสนุนข้อมติการพักใช้โทษประหารชีวิต และการเข้าเป็นภาคีพิธีสารเลือกรับ ฉบับที่ ๒ ของ ICCPR

ทั้งนี้ ในการดำเนินการตามข้อ ๔.๒.๑ และข้อ ๔.๒.๒ ให้กำหนดกรอบระยะเวลาดำเนินการที่แน่นอนด้วย

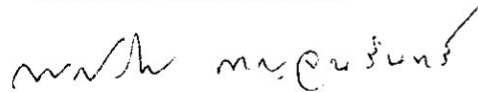
/๕. ข้อพิจารณา...

๕. ข้อพิจารณา

กสม. จึงกราบเรียนมาเพื่อนายกรัฐมนตรีนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาข้อ ๔ โดยมีรายละเอียดการดำเนินการตามข้อเสนอแนะ ที่ ๑๐/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ดังปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ผลเป็นประการใดโปรดแจ้งให้ กสม. ทราบด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักกฎหมาย

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๓๙๙๔ (เกษดาว)

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๗๒๐

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ kess.nhrc@hotmail.com